

حقوق حفاظت از جنگل‌ها

Law Conservation of Forests

تالیف:

عاطفه مهدی (دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت محیط زیست - حقوق
محیط زیست دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران)

مهدی بهروش (کارشناس ارشد مدیریت محیط زیست - حقوق محیط
زیست دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران)

سرشناسه : مهدی، عاطفه، ۱۳۶۶ -
 عنوان و نام پدیدآور : حقوق حفاظت از جنگل‌ها = Law conservation of forests / مولفین
 عاطفه مهدی، مهدی بهروش.
 مشخصات نشر : تهران: راز نهان، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۷۰ ص.
 شابک : 978-600-258-314-7
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : جنگل و جنگلداری -- حفاظت
 شناسه افزوده : بهروش، مهدی، ۱۳۵۹ -
 رده بندی کنگر : ۱۳۹۳۴۱۱SD / م۹ح۷
 رده بندی دیویی : ۷۵۱۶/۲۰۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۵۰۰

عنوان کتاب : Law conservation of forests - حقوق حفاظت از جنگل‌ها
 تألیف : عاطفه مهدی، مهدی بهروش
 ناشر : تهران: راز نهان، ۱۳۹۳.
 شمارگان : ۵۰۰ جلد
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۳ ص
 شابک : 978-600-258-314-7
 قیمت : ۱۲۰۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۶۶۹۰۱۸۴۱

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه
۱۳	پیشگفتار
	فصل اول: کلیات
۱۵	۱-۱- منابع حقوق
۱۵	۱-۱-۱- منابع سنتی و مذهبی
۱۷	۱-۱-۲- منابع مدرن حقوق (جدید)
۳۵	۲-۱- حل
۳۶	۱-۲-۱- پیش حل و طبقه بندی آن
۳۹	۲-۲-۱- حفاظت
۴۰	۳-۲-۱- راههای حفاظت و حمایت از جنگل‌ها
۴۱	۴-۲-۱- وضعیت منابع جنگلی جهان
	فصل دوم: حقوق بین‌الملل جنگل‌ها
۴۴	۱-۲- سیر اجمالی تحولات حقوق بین‌الملل محیط زیست
۴۵	۲-۲- رژیم بین‌المللی محیط زیستی مرتبط به اکوسیستم‌های جنگلی
	۱-۲-۲- اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی (IUCN) - (گلند، سویس ۱۹۴۸)
۴۶	۲-۲-۲- کمیون جنگلداری و مرتع خاور نزدیک (NEFC) - (۱۹۵۳)
	۳-۲-۲- کنوانسیون رامسر در مورد تالاب‌های با اهمیت بین‌المللی، به ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی (رامسر - ۱۹۷۱)
۴۷	۴-۲-۲- برنامه محیط زیست ملل متحد (UNDP ژوئن ۱۹۷۲)
۴۷	۵-۲-۲- کنوانسیون برای حمایت فرهنگ جهانی و میراث طبیعی (CWH) - (۱۹۷۲)
	۶-۲-۲- کنوانسیون در مورد تجارت بین‌المللی در گونه‌های در خطر گیاهان و جانوران حیات وحش (CITES) - (۱۹۷۳)
۴۸	

- ۴۸-۷-۲-۲- کنگره بالی (اندونزی- ۱۹۸۲).....
- ۴۹-۸-۲-۲- کنوانسیون حفاظت گونه‌های مهاجرت کننده‌ی حیوانات وحشی (CMS) - (۱۹۸۳).....
- ۴۹-۹-۲-۲- توافقنامه بین‌المللی درختان جنگلی حاره‌ای (ITTO) - (۱۹۸۳).....
- ۵۰-۱۰-۲-۲- برنامه اقدام جنگلداری حاره‌ای (TEAP) - (۱۹۸۵).....
- ۵۱-۱۱-۲-۲- دستورالعمل ITTO برای مدیریت پایدار جنگل‌های طبیعی حاره‌ای (۱۹۹۰).....
- ۵۱-۱۲-۲-۲- بیانیه کنگره کاراکاس (۱۹۹۲).....
- ۵۲-۱۳-۲-۲- اسناد کنفرانس ریو (۱۹۹۲).....
- ۵۵-۱۴-۲-۲- اصول حفاظت از جنگل‌ها (ریو- ۱۹۹۲).....
- ۵۵-۱۵-۲-۲- دستورالعمل‌های ITTO در مورد حفاظت از تنوع زیستی در تولید جنگل‌های گرمسیری (۱۹۹۳).....
- ۶۱-۱۶-۲-۲- معاهده‌ی بین‌المللی چرب مناطق گرمسیری (ITTA) - (ژنو- ۱۹۹۴).....
- ۶۱-۱۷-۲-۲- دسترسی به اطلاعات، مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری‌ها و دسترسی به عدالت در موضوعات محیط زیستی معروف به کنوانسیون آرهوس (Aarhus) - (۱۹۹۸).....
- ۶۲-۱۸-۲-۲- پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون تغییرات اقلیم (کیوتو - ۱۹۹۸).....
- ۶۲-۱۹-۲-۲- پروتکل ایمنی زیستی (کارتاخنا) برای کنوانسیون تنوع زیستی (CBD) - (مونترال- ۲۰۰۰).....
- ۶۳-۲۰-۲-۲- مجمع جنگل ملل متحد (۲۰۰۰).....
- ۶۴-۲۱-۲-۲- اعلامیه توسعه هزاره سوم سازمان ملل متحد (نیویورک- ۲۰۰۰).....
- ۶۴-۲۲-۲-۲- معاهده‌ی بین‌المللی منابع ژنتیک گیاهی برای غذا و کشاورزی (م- ۲۰۰۰).....
- ۶۵-۲۳-۲-۲- اعلامیه ژوهانسبورگ در مورد توسعه پایدار و درختان (ژوهانسبورگ- ۲۰۰۱).....
- ۶۵-۲۴-۲-۲- طرح اجرایی نشست جهانی ژوهانسبورگ در مورد توسعه پایدار و درختان (ژوهانسبورگ- ۲۰۰۲).....
- ۶۵-۲۵-۲-۲- سازمان غذا و کشاورزی برنامه‌ی جنگل ملی سازمان ملل (NFP) - (۲۰۰۴).....
- ۶۶-۲۶-۲-۲- سند ریو + ۲۰ (۲۰-۲۲) ژوئن ۲۰۱۲ ریو برزیل).....
- ۶۷-۲۷-۲-۲- سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با حفاظت از جنگل.....

- ۶۷-۱-۳-۲- اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN).....
- ۶۹-۲-۳-۲- سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (FAO).....
- ۷۱-۳-۳-۲- اتحادیه جهانی تحقیقات کشاورزی (CGIAR).....
- ۷۳-۴-۳-۲- بانک جهانی (WB).....
- ۷۵-۵-۳-۲- مرکز جهانی جنگلداری (FCI).....
- ۷۵-۶-۳-۲- مرکز بین‌المللی تحقیقات جنگل (CIFOR).....
- ۷۵-۷-۳-۲- کنفدراسیون صاحبان جنگل اروپا (CEPF).....
- ۷۵-۸-۳-۲- انجمن بین‌المللی جنگلداری (CFI).....
- ۷۶-۹-۳-۲- سازمان زمینداران اروپا (ELO).....
- ۷۷-۱۰-۳-۲- شبکه تحقیقات جنگل‌های استوایی اروپا (ETFRN).....
- ۷۷-۱۱-۳-۲- تسهیلات جهانی محیط زیست (GEF).....
- ۷۹-۱۲-۳-۲- ائتلاف جهانی جنگل (GFC).....
- ۷۹-۱۳-۳-۲- سازمان جهانی حفاظت محیط زیست (WWF).....

فصل سوم: حفاظت از جنگل‌ها در حقیقه ادین

- ۸۵-۱-۳- تاریخچه سازمان جنگل‌ها.....
- ۹۸-۲-۳- حفاظت از جنگل در قوانین گذشته.....
- ۱۰۰-۳-۳- قوانین حفاظت از جنگل‌ها در جمهوری اسلامی ایران.....
- ۱۰۰-۱-۳-۳- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
- ۱۰۱-۲-۳-۳- قانون راجع به جنگل‌ها (مصوب ۱۷ دی ماه ۱۳۲۱).....
- ۱۰۳-۳-۳-۳- قانون جنگل‌ها و مراتع کشور (مصوب ۲۲ تیرماه ۱۳۳۸).....
- ۱۰۴-۴-۳-۳- تصویب‌نامه قانون ملی شدن جنگل‌های کشور (مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ هیأت وزیران).....
- ۱۰۵-۵-۳-۳- قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع (مصوب ۱۳۴۶/۰۵/۲۵ اصلاحیه اول ۱۳۴۸/۱۰/۰۶ اصلاحیه دوم ۱۳۴۹/۰۴/۱۵ اصلاحیه سوم خرداد ۱۳۵۴ مصوبات مجلس شورای ملی).....

- ۳-۳-۶- قانون شکار و صید (مصوب ۱۳۴۶/۰۳/۱۶ با اصلاحات بعدی)..... ۱۰۸
- ۳-۳-۷- آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۵۹/۰۲/۳۱)..... ۱۰۸
- ۳-۳-۸- قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۷۰)..... ۱۰۸
- ۳-۳-۹- قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور (مصوب ۱۳۷۱/۰۷/۰۵)..... ۱۱۰
- ۳-۳-۱۰- آیین‌نامه نحوه بررسی و تصویب طرحهای توسعه و عمران محلی - ناحیه‌ای، منطقه‌ای و ملی و مقررات شمرسازی و معماری کشور (مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۲۰)..... ۱۱۰
- ۳-۳-۱۱- قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳)..... ۱۱۰
- ۳-۳-۱۲- حفاظت از جنگل ها در قوانین برنامه ای کشور..... ۱۱۱
- ضمایم..... ۱۲۰
- فهرست منابع..... ۱۲۹

جنگل‌ها، سرمایه‌های سبز با ارزشی هستند که تخریب آنها، بسیاری عوامل موثر بر سلامتی جوامع انسانی را دچار چالش می‌کند. در شرایط فعلی، بسیاری از کشورها در صدد هستند که به هر شکل ممکن این گنجینه طبیعی را حفظ کنند. اگر بخواهیم با توجه به سابقه صحبت کنیم، مسائل مربوط به حاکمیت بر منابع طبیعی در سالهای اخیر از اهمیت روزافزونی برخوردار شده است. این مطلب باتوجه به منافع اقتصادی عظیمی که دربر دارد و با توجه به اینکه نظریه حاکمیت همچنان به عنوان وزنه‌ای در تئوریهای حقوقی مطرح می‌باشد، قابل درک است. باید بگوییم اخیراً جنگل‌زدایی، بعنوان یک مسئله بین‌المللی در نظر گرفته شده. اصول و مقررات مرسوم حقوق محیط زیست از قدیم و بطور سنتی قبول کرده‌اند که یک کشور حق بهره‌برداری از منابعی را دارد که در قلمرو آن کشور واقع شده و تعارض با کشوری دیگر را نداشته باشد.

کنفرانس سال ۱۹۷۲ با تدوین «میثاق زمین» و «دستور کار ۲۱» خطوط اساسی اداره زمین را در قرن ۲۱ مشخص نمود و توجیهی را بوجود آورد تا همه کشورها را به نوعی متعهد نمایند که در اداره سرزمینشان به ضوابطی پایبند باشند.

درباره جنگل‌ها و تعهدات بین‌المللی برای حفاظت از آنها علاوه بر فصل یازدهم دستور کار ۲۱ که به موضوع مبارزه با جنگل‌زدایی اختصاص داشت، «اصول جنگل» نیز از دیگر مصوبات اجلاس ریو بود. پس از بحث‌های فراوان در سالهای ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۵ نشست‌های هیئت بین‌الدول جنگل (IPF)^۱ در دوره زمانی ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۰ و مجمع جنگل ملل متحد (UNFF)^۲ در سالهای ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۵ برای رسیدن به چارچوب اکثریت کشورهای مدیریت بهتر جنگل‌های جهان برگزار گردید. ارتقای جایگاه این نشست‌ها در سطوح بین‌المللی تا اندازه‌ای موفقیت آمیز بوده است. با این وجود، در طی دو دهه بدون اینکه کشورمان در قوانین داخلی و مدیریت جنگل‌ها تغییری بدهد تعهدات وسیعی را پذیرفته است. پذیرش همه این تعهدات و کوشش برای اجرای آن و حضور فعال‌تر در عرصه‌های بین‌المللی به منظور اینکه مصوبات و تعهدات تطابق بیشتری با منافع ملی کشور و حفاظت از جنگل‌ها داشته باشد، تهیه، تدوین، تغییر و یا تصویب قوانین جدید داخلی جنگل که دارای هم‌سویی با قوانین بین‌المللی باشد را بیش از پیش ضروری می‌نماید.

1. Intergovernmental Panel on Forests.

2. United Nations Forum on Forests.

با توجه به رشد روز افزون جمعیت و افزایش نیازهای بشری به ارزش‌های محیط زیستی، غیر تجاری و تجاری جنگل از یک سو و مباحثی چون جنگل زایی و جنگل زدایی، رقابت کشاورزی با جنگل، رقابت صنعت و معدن با جنگل، گرمایش جهانی، گازهای گلخانه‌ای سبب گردیده که حفاظت از جنگل‌ها که از نعمت‌های گرانقدر محدود می‌باشد لذا احیا و بازپروری آن نیازمند زمان و هزینه بسیار می‌باشد پس لزوم وضع سازوکارهای دارای ضمانت اجرایی برای نیل به اهداف از پیش تعیین شده احساس گردید.

کتاب حاضر شامل سه فصل می‌باشد که در فصل اول به مروری از کلیات منابع حقوق و جنگلها پرداخته شد، در فصل دوم با نگاهی به حقوق بین الملل جنگل‌ها و رژیم‌های بین المللی مرتبط با اکوسیستم‌های جنگلی سازمانهای مرتبط با حفاظت از جنگلها پرداخته شده، و در فصل سوم به بررسی قوانین و مقررات حفاظت از جنگل‌ها در سازمانهای مختلف اشاره شده است.

این کتاب طیف دسترزی از دانشجویان و دانش پژوهان را مخاطب می‌سازد، نه فقط دانشجویان رشته‌های جنگل‌دانی و منابع طبیعی را بلکه دانشجویانی که در طی تحصیلات خود از امکان شناخت و حمایت قانونی از جنگلها دور می‌مانند، کادرهای اداری، قضات و حقوقدانها، مهندسان عمران جاده سازی و مهندسان آب و هوا، شاید بازیگران آینده.

کتاب حاضر که با هدایت و راهنمایی‌های ارزشمند، شایسته و مداوم دکتر فرهاد دبیری از اساتید صاحب نام ایرانی حقوق محیط زیست که با حق پدید، حقوق محیط زیست ایران می‌باشند تهیه شده است بر خود لازم می‌دانیم از ایشان صمیم قلب تشکر و قدردانی نماییم.

بر واضح است که هیچ نوشته‌ای خالی از نقص و کاستی نیست از صاحب نظران، اساتید و خوانندگان این اثر تقاضا می‌گردد منت گذاشته و نظرات خود را در جهت تکمیل این مجموعه از طریق ایمیل Mahdi.behravesh@gmail.com ارسال فرمایند تا در دوره‌های بعدی چاپ توسط نگارندگان لحاظ گردد.